

פרשת חוקת

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

לקרוס. והוא הודה לה' גם על כל הקשיים, על כך שהוא נתקע בלי דלק, ושהצ'ק הופקד, ושחשבונו הוגבל.

על הכול הוא הודה לה' ותוך כמה דקות הוא מצא את עצמו שמו ומעודד, ואם לא היה מרגיש לא נעים אפילו היה מתחיל לרקוד בתחנת הדלק השוממה.

נס סך הדלק - בדולרים

ואז נצנצה במוחו המחשבה: אולי יש לי כסף מזומן ברכב? הוא חיפש וחיפש, הפך את הרכב, ואכן הצליח לגרד 23 דולר עם הדולרים הספורים ובחיוך גדול הוא חזר לתדלק כמות קטנה שתספיק לו לפחות להגיע לביתו.

המתדלק המשוועם התעניין במצבו, ויוני סיפר לו את כל הסיפור. כמעט את הכול, כי על ההתחזקות באמונה הוא לא סיפר לו. 'מה כבר מבין מתדלק אמריקאי פשוט באמונה...?' חשב לעצמו. אבל אז המתדלק שאל אותו: "לפי מה שאתה מספר אתה אמור להיות שבור ורצוף, ואני רואה אותך שמו כאילו חזרת הרגע מהתחנה של הבן שלך..." בשלב הזה שיתף אותו יוני בדיבורי האמונה שהחיו את רוחו והפיתו בו תקווה ושמוחה.

אמר לו המתדלק: "אם אתה מדבר על אמונה, אז אני מתדלק לך רק בעשרים דולר. בשלושת הדולרים הנותרים תקנה לך כרטיס הגרלה..."

באותו לילה זכה יוני בסכום של חמישים אלף דולר בדייק!

רבי עקיבא בנוסח המאה העשרים ואחת

יוני הרגיש כמו ר' עקיבא של שנות האלפיים. איך אמר רבי עקיבא כשנשאר לבד ביער בלי נה בלי חמור, ובלי תרנגול: כמה טוב שכבה לי הנה כמה טוב שנטרפו לי החמור והתרנגול - זה מה שהציל המשך בעמוד 3

מאמר ראש הישיבה

ישועה בלתי צפויה

וכמה חוברות של תודה, מרגליות, והוא אמר לעצמו: "אין לי הרבה מה לעשות. לשבת פה ולאכול את עצמי - זה לא יעזור לי. למה שלא אתחזק באמונה ובביטחון? למה שלא אעשה מה שלמדתי, ואגיד תודה על הקשיים?"

אמונתך בלילות

וק, באמצע הלילה, מתוך חושך וייאוש, הוא

אם היינו מבינים את האמונה בשכל- היא כבר לא הייתה אמונה. הניסיון הגדול שבשבילו באנו לעולם- להאמין בה! ואמונה פירושה להאמין בה' נגד השכל וגם בהיפך מהשכל.

התנער מהתסכול והתחיל להגיד תודה. הוא ביקש להאמין שהכול לטובה, הוא הודה על כל מה שיש לו בחיים בגשמיות וברוחניות, והוא שם לב שהוא לא כל כך מסכן והוא לא נמצא בשום תחתית.

הוא הודה לה' על כך שגם בתוך כל הקשיים הוא מצא מישהו שילוה לו, ומישהו שיסכים להיות ערב, ושעד היום הוא הצליח להחזיק את עצמו ולא

הסירוב באמצע הלילה

יוני נכנס לתחנת הדלק ורצה לתדלק את רכבו. המתדלק העביר את כרטיס האשראי, אבל להפתעת יוני העסקה נדחתה. זו הייתה שעת לילה מאוחרת מאוד, והוא היה באמצע שום-מקום בכבישים של ארצות הברית, רחוק מכל מכר וגואל. הוא עצר את רכבו בצד וניסה לברר מה קרה.

מצבו הכלכלי לא היה מזהיר בלשון המעטה. הוא עבר תקופה ארוכה וקשה מבחינה כלכלית, אבל הצליח "לצוף". לאחרונה הלחצים גברו, ובסייעתא דשמיא הוא הצליח להשיג הלוואה גדולה ללא ריבית מגמ"ח שהיה מוכן לתת לו חמישים אלף דולר, אבל בהחזרים גבוהים מאוד של חמשת אלפים דולר בכל חודש.

יוני העביר למלווה צ'קים על הסכום הזה, אבל סיכם איתו שלא יפקיד את הצ'קים, ויוני מצדו יעביר לו את הכסף במזומן חודש בחודשו. הסיכום הזה עבד בחודשיים הראשונים, אבל החודש משום מה, המלווה שכח והפקיד את הצ'ק בחשבון. ראה את ההוצאה החריגה והגביל את החשבון.

קץ אור בתחתית הבור

הוא ישב ברכב מתוסכל, מדוכא עד עמקי נשמתו, מיואש, כועס על המלווה, כועס על הבנק, כועס על הרכב, כועס על עצמו, מרגיש אבוד - לבד באמצע הלילה, רחוק מכל מקום ואין לו למי לפנות... תקופה ארוכה שהוא הולך ומידרדר ושוקע בחובות, כל תקווה למהלך שייחלץ אותו מהקשיים נכזבה, וכעת הוא מרגיש שהוא צולל לתחתית של בור עמוק והוא נחבט על קרקעית הבור.

באמצע החושך הגדול האירה לפתע קרן אור. בתקופה האחרונה הוא למד את הספר בגן האמונה

גיליון 628

ג' תמוז תשע"ט

ר"ת	כניסה	יציאה	ירושלים
	19:13	20:30	21:05
תל אביב	19:30	20:32	21:03
חיפה	19:24	20:34	21:06
באר שבע	19:29	20:30	21:03

תודה על החיבוק הגדול, האהבה והנתינה שלכם

בדיחות הדעת

רופא שיניים וסנדלר היו גרים באותו בנין. הרופא בקומה 4 והסנדלר בקומה 1 בכל פעם שהיו נפגשים היה הסנדלר אומר בברכה: "בוקר טוב קולגה, הרופא השתומם ושאל: "קולגה", איך הגעת לזה שאנחנו קולגה?

השיב הסנדלר: כי כל מי שיוזר ממך לטיפול אומר: איזה סנדלר הרופא הזה...

ג. דיבור או התנהגות, הנובעים מתוך רצון להראות לחברים עד כמה הוא אמיץ לזלזל או לצחוק על המורה.

לחוצפה מהסוג השלישי, לא יהיה מקום בשום אופן בכיתה. כשתלמיד מדבר בחוצפה- נוכל לזהות את התסכול ותחושת הפגיעה שבקולו ולכן נגיד לו: "אני שומע שאתה מאוד פגוע ואני מאוד מביין את הרגשתך ותגובתך, אך סגנון כמו שאמרת לא מקובל עלי בשום אופן. תשב כרגע ותרגע ואשוחח איתך בהפסקה". זהו משפט מפתח, המראה, שהמורה קשוב, אכפתי ולא מרוכז בפגיעה האישית שלו. תגובה והתייחסות כזו- יכולה להוות מהפך במערכת היחסים של המורה עם הכיתה. התלמידים נוכחים, כי המורה לא עסוק בעצמו ולכן הוא מתקבל כדמות אכפתית, ואנחנו התלמידים, באמת חשובים לו. נזכר, אדם פגוע וסוער מלא בתחושה של בדידות וחוסר אוניס. התייחסות כזו מביעה תמיכה בדיוק שם. מורה כזה, לעולם לא יהיה "האויב". בשיחה עם התלמיד בהפסקה, נציע לו אלטרנטיבות להתמודד עם תחושותיו. אפשר לראות, שהיחס המקבל והאמפטי, יוצר תנאים של הידברות מתוך כבוד ומתן תמיכה. הפרשנות וההסתכלות החדשה, מנטרלת אפשרות לתחושת פגיעה של מורים וכן מונעת שיפוט מחמיר ולא נכון את התנהגות התלמיד. בגישה זו, כאשר נחפש את המטרות של ההתנהגות ונציע לתלמיד דרך, בה יוכל לשלוט על דרכו מתוך תחושת יכולת ולקחת אחריות, הוא יעריך אותנו כמחנכים, יאמין בנו, ישתף אותנו ויתקדם מתוך תחושת שותפות. מהניסיון למדתי, כי תלמיד, מורה והורים זקוקים לליווי, ולכן אם אתם חשים שהנושא מדבר אליכם, פנו לאיש מקצוע ותתייעצו.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירה

הערכה או ביקורת פרק כ'

בשבוע שעבר, הסברנו כיצד נוכל ליצור אקלים כיתה, בה יהיה לתלמיד ולמורה נעים לשהות וללמוד. יצירת אקלים זה משפיעה על מערכת היחסים בין המורה לתלמידים, בין התלמידים עצמם ובין התלמידים שלהם ללמוד. אווירה כזו, מנטרלת מראש בעיות התנהגות, הנובעות ממתחים בכיתה עצמה. בדרך זו, המורה אינו אויב והתלמיד חש רצוי, מקובל, מכובד ובעיקר כמי שמאמינים ביכולתו. בוודאי סוכן בע"ה הדרך פתוחה להערכה עצמית גבוהה יותר ולמיצוי השאיפה להגיע למימוש עצמי.

בעיות קדם כיתה

אולם עליו לדעת, כי "אקלים-כיתה" בריא, נעים, מכיל ומקבל ככל שיהיה, לא יכול למונע מצוקה אישית אובייקטיבית. לעיתים, תלמידים באים לכיתה עם הרבה מאוד קשיים ולחצים מבחוץ. בעיות מבחוץ, הכוונה לבעיות אישיות, רגשיות וחברתיות הקשורות בתלמיד או בסביבת גידולו. כאשר תלמיד רב עם חבר בהפסקה והוא חש נפגע, רגשית או חברתית, סביר שמצוקה זו תבוא לידי ביטוי גם בהתנהגות בכיתה. אם לתלמיד יש בעיות בבית: מגורים לא ראויים, קרוב משפחה חולה, יחסים לא יציבים בין ההורים ועוד, אי אפשר למונע מרגשות אלו לחלחל לשגרת יומו ולהקשות על שילובו בכיתה. חוסר השתלבות בכיתה, יגרום לילד שעמום והפרעות. ומכאן חזרה לביקורת מצד המוחן היא לצעיר קצרה.

טובת מי גובר?

ואם כן, מה נעשה עם תלמיד במצוקה? האם יש גבול להכלה? ונוכל גם לשאול בצורה פתוחה יותר: טובת התלמיד, או טובת הכיתה, טובת מי גובר?

שהרי אם נכיל את בעיות התלמיד ונאפשר לו כביכול "לזרום", הכיתה תידרדר ולא נוכל לשמור על גבולות המשמעת. לעומת זאת במידה ונעמוד על גבולות המשמעת ולא נאפשר לתלמיד לעבור עליהם, התלמיד במצוקה המכר אותם יפגע מאוד ברמה האישית.

התשובה היא: עליו לפעול בדרך אמצעית, ומיד אסביר את דברי. כאשר התלמיד הוכש את אמונו, הוא מאוד מצפה שנפתור לו את הבעיות. אלא שלא תמיד הוא יחשוף בפנינו את מצוקותיו האמיתיות, ולכן לא תמיד נוכל להיות ערים לכך שהוא במצוקה. וגם כאשר הוא כן חושף את בעיותיו, לא תמיד יש בידינו יכולת ל"יתקן את העולם" ולפתור את בעיותיו. אבל מה שאנחנו כן יכולים לעשות, זה להיות אמפטיים כלפיו ולהכיל אותו. לכן, הדרך האמצעית הראויה לכל מוחן היא: שנמצא דרך להתנהג עם כל תלמידנו, בדרך מכילה ומקורבת, בדרך בה הוא מרגיש חשוב ומשמעותי. ובוודאי שלא בדרך בוטה, מעליבה או מזלזלת. יחד עם זאת, עליו לשמור בכל תוקף בצורה הכללית על מסגרת הכיתה. וזו האמונת הגדולה ביותר של המוחן.

עניין של הסתכלות

כאשר אנו רואים תלמיד שמתנהג בדרך שהיא לא מקובלת בכיתה, לא רצויה או לא ראויה, נבחר לראות בהתנהגות זו ביטוי חיצוני למטרה, אותה הוא רוצה להשיג. זו הדרך שהוא מכיר או התרגל לחשוב, שהיא יעילה. הסתכלות כזו, תאפשר לנו להגדיל את המסגרת, בה ההתנהגות מתקיימת. אכן, אין תלמיד רע, כי אם תלמיד שרע לו. וכשרע לו, הוא בוחר להתנהג בדרך לא ראויה, מבחינת המסגרת, הערכים והמקובל. אם נתבונן ברובד נפשי עמוק של התלמיד, נגלה כי המטרות, דרך כלל, ראויות ועל כן אם נקבל את התלמיד כמו שהוא נוכל להפריד בין ההתנהגות ובין המטרה האמיתית שלה. בדרך זו נשפוט את ההתנהגות כשגויה, לא ראויה ולא של תלמיד רע, חוטא, לא ראוי או חנוף.

היכולת שלנו לראות את האדם שבתלמיד, תאפשר את ה"ספיגה" של מצב רוחו והתבטאויותיו. נוכל להתייחס אמפטיית לצרכים האמיתיים שלו.

ניקה לדוגמה את נושא החוצפה.

אפשר למצא בכיתה, שלושה סוגי "חוצפה":

- א. דיבור בוטה הנובע מתקשורת דלה ולקויה.
- ב. דיבור הנובע מתחושה קשה של סערת רגשות, כעס או פגיעה.

מחפשת עבודה?
מצאנו מקום במיוחד עבורך!!!

למשרד טלמרקטינג גדול ומבוסס
דרושות טלפניות למשמרת ערב
054-3344153 | 02-5308002

היעד הבא:
החתונה שלך

ט"ו באב באומן
עם הרבנית ארוש תחי'

כולל לינה, ארוחות
ונסיעות

02-5308000

ילדון הידודון

בין הכותרים יוגרלו מתנות

בפרשתנו: מי עשה את נחש הנוחשת ומי כרת אותה, ומדוע?

תשובה: ויהושע בן נון וכלב בן יפונה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם, 'ועשו להם ציצית כל כנפי בגדיהם לדורותם... אותו' הזכרה: משפ' פרינקל, ירושלים

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

תמוז | העלם והסתרה

צעקת הלב בוקעת את כל ההסתרות

יש לך סיפור תודה?
המערכת תשמח לפרסם אותך
al5308000@gmail.com

סיפורי תודה אמרת תודה ונושעת!

איך נוגע במוכר לחבר?

כמה שיהיה גלמודה כזו, ורחם עליה, והתחיל לתת לה אכל בחנם וכד', והיא מצדה קפצה על הפציצה, וילאט לאט התרגלה לבקש מכוון הכל, שישלם לה תשלומים, השבונות וכ' - הוא נעשה כמו הבן שלה. והוא היה עושה לה הכל. יום אחד פנתה אליו הזקנה, ובקשה מכוון אם יוכל להקדיש לה שעה אחת. כי היא רוצה לספר לו משהו. ואותו יהודי, שהיה עיר ותשוש אחרי יום עבודה, חשב לקרר לה, אבל בסוף עמד בנסיון ועלה אליה לביתה. התחילה הזקנה לספר לו את סיפור חייה, ואף היא הגיעה לפוצץ הזנה, שהיא נשארה כזו גלמודה וכזו, והוא בחסר סבלנות מסתפל על השעון. אקרה לו הזקנה: 'תפסיק להסתפל על השעון. עוד קצת סבלנות. אתה הקדשת לי הרבה בחיים, ורק שעה אחת נוספת אני מבקשת שתקדיש לי'. ואז הזקנה הגיעה לנקדה שעליה רצתה לדבר אתו - היות שדוד שלה נפטר והוריש לה חמס מיליון דולר, והיא גלמודה ואין לה לכו להוריש את זה, והיא רצתה שהיא יהיחדי' שהיטיב אתה פכה שנים, אז היא מורישתה לו הכל. והיא רק מבקשת טובה אחת, שיקנה חדר בישיבה שיהיה לעלי נשמתה, ושילמדו כל הזמן תורה בחדר הזה...

אמרת תודה ונושעת! 052-2240696

רוצה גם לזכות בהגרלה?
גם אתה יכול!
שלח לנו סיפור תודה ותיכנס להגרלה
al5308000@gmail.com

ילדים אומרים תודה סיפור בהמשכים לילדים

להתעורר מהשינה (חלק ב)

ועל המטה (שאני מאד אוהב בבקרה)...! כן, יש לומר תודה גם על דברים שאנחנו לא כל כך נהנים מהם. אבא נהנה מאד מההספה, והתחיל לישם מיד את מה שקרא בספר. באחד הפרקים היה כתוב שגם כשאדם קם מאחר בבקרה, הוא צריך להגיד תודה לה! זה גרם לאבי לחשב על הרעיון, שאם אתחיל להגיד תודה בכל יום, הבעיה של האחורים תפתר.

המשך בשבוע הבא

כבר מכיר אותם בעל פה: "נתי אחר באשור"; "נתי נרדם מאד מאחר"; "נתי אחר משום שלא הצליח לקום בבקרה"; "נתי אחר משום שלא הצליח לישן טוב בלילה"; "יצאנו באחר מהבית"; "חזרנו אתמול הביתה מאד מאחר", וכזו וכזו.

אני חושב שגם לרביה שלי יש ילד כזה בבית. אחרת, אין לי הסבר למה הוא עוד לא העניש אותי. למרות זאת, הייתי מאד מאד מתסכל מהאחורים שלי. אמא נסתה לעשות כל מיני מבצעים עם פרסים מעניינים, אך שום דבר לא החזיק מעמד יותר מיום או יומים. אבא הלך להתעעץ עם כל מיני ממחים, שנתנו לו כל מיני עצות. אבל גם כאן, הרעיונות הועילו לזמן קצר בלבד.

יום אחד, אבא שלי קנה ספר שמלמד שצריך להגיד תודה לה' על כל דבר ודבר בחיים - על האכל, על הבגדים, על הבית,

אבל מה שאני מאד לא אוהב זה שמעירים אותי בבקרה הרבה פעמים, מתוך שנה עמקה אני פתאום שומע קול רחוק שקורא בשמי: "נתיי... צריך לקום... נתי... צריך לקום... כבר בקרה אם לא תזדרז תאחר לחידה..." אבל אני מתעלם מהקולות האלה.

אני לא מסגל לפתח את העינים ולהרים את עצמי מהמטה. אני ממש "נדבק" לכרית ולשמיקה. וזאת מסבה מאד פשוטה: אני פשוט עיף. וכך אני מוצא את עצמי מגיע כל בקר באחר של כחצי שעה.

"אפשר לעשות ספר מכל פתקי האחר שאתה מביא", אמר פעם המורה בצחוק, והשליך את הפתק לערמה מצטברת של פתקים במגרה. רבם ככלם פתקים שלי. הוא אפילו לא טורח לקרא את התרומים המצחיקים שאבא או אמא כותבים. הוא

שלום לבית

לעניין שלום הבית של אותם "בעלי חסד", שמשקיעים בחסד מחוץ לבית, ומזניחים את ביתם. הילדים בדרך כלל מחוץ לתמונה. הם מסתגלים בעל כרחם למציאות וזהו זה. אבל בן הזוג על פי רוב לא יכול לסבול את המציאות הזו, שרואה את ביתו נהרס מול עיניו מחמת אותו שגעון שתקף את בן הזוג שלו, לעשות חסד עם כל העולם חוץ מאשר עם בני ביתו, והוא מתפרץ עליה בדברים, וגם היא לא טומנת ידה בצלחת, ומחזירה דברים כדורבנות... בקיצור - הבית הזה הפוך לאחד ממודורי הגיהנום היותר קשים...

וצריכים להתבונן - מדוע אותם "בעלי חסד" מחזיקים את ביתם במקום האחרון אצלם? האם הם אנשים רעים? אנשים מושחתים ואנוכיים? חס ושלום! הרי הם עושים חסד עם כל העולם! משמע שיש להם כח נתינה עצום ורצון לחסד, שזהו דבר חיובי ביותר ואף נפלא - אבל הם שכחו את תפקידם ואת שליחותם העיקרית: לשמור על הבית. הם גם שכחו את הכלל, שעניי ביתך קודמים, כמו באגמרא: "תני רב יוסף: אם כסף תלוה את עמי את העני עמך וגו' (שמות כ"ב), עמי ונכרי - עמי קודם, עני ועשיר - עני קודם, עניי ועניי עירך - עניי קודמין, עניי עירך ועניי עיר אחרת - עניי עירך קודמין". (בבא מציעא ע"א).

פירוש דברי חז"ל - אם רוצה האדם לתת צדקה או הלוואה וכיוצא בזה ענייני חסד, ורבים הם הנצרכים לכך: נכרים, עשירים, אנשי עיר, אלה

יעמדו עדרים עדרים להעיד על טוב לבו של אותו אדם, ויספרו כיצד הוא הציל אותם, זה מרעב, זה מנושוי וכו' וכו' - וכי כל אותם אלפים שנהנו מחסדו של אותו אדם, אין להם משקל כלל, עד כדי כך שהרב חיים ויטאל אמר שכל החסד הזה הוא הבל? מדוע כועסים כל כך בשמיים על אותו אדם שעושה חסד עם כולם, ורק עם בני ביתו אינו גומל חסד? התשובה היא, שדווקא החסד שהוא עושה עם הבריות מגלה על חסרונו הגדול, במה שלא גמל חסד עם בני ביתו. כי זה מראה שיש לו יכולת לעשות חסד, ובכל זאת הוא לא עושה חסד עם הקרובים לו, וזו כבר אכזריות של ממש. כי אלו היה זה אדם שאין לו כוח לעשות חסד עם אף אחד, ניהא - היו דנים אותו לפי ענייניו ומידתו, שהיה חסר מאוד את מידת הנתינה, וכפשוט לא היה יכול לעשות טוב יותר. אבל אדם שיש לו מידת הנתינה, והוא מפקיר את אלו שזקוקים יותר מכלם לנתינה שלו, ופונה לעשות חסד במקום אחר - ענשו גדול למה הוא דומה? לחייל שמפקדו יודעים על כישוריו המיוחדים, ולכן הפקידו בידו עמדה חשובה, והוא קם, ועוזב את עמדתו, והולך לעזור בעמדה אחרת, ובינתיים העמדה שלו ריקה וחשופה, ומשם האויב נכנס. בוודאי ענשו של זה גדול הרבה יותר משל חייל חלש, שמפקדו יודעים שהוא לא מסוגל להרבה, שגם אם לא שמר על עמדתו כראוי, לא מענישים אותו כל כך. לכן, כמו שאומרים לאותו חייל: הפקרת את עמדתך ואתה טוען שעזרת במקום אחר? כך אומרים לאותו בעל חסד: יש לך כח לתת ואתה לא נותן במקום שיש לך חיוב לתת שם, ונותן במקום אחר?

הדרים ברחוב, וכן בני ביתו - למי יתן? יתחיל מעניי ביתו, אם נשאר לו יתן לעניי רחובו, ואחר כך לעניי עירו, וכו' וכו'.

נמצא החיוב הראשון של האדם לתת לקרובים לו, ורק אחרי כן לשאר הנצרכים. כאשר אדם יודע זאת, אזי כשרוצה לעשות חסד, הוא יודע שהראשונים לעשות עמם חסד הם בן הזוג והילדים. אחרי שעשה חסד עם אנשי ביתו, יש לו אפשרות להוסיף ולעשות חסד בחוץ ברחובו, בשכונתו ובכל העולם - תבוא עליו הברכה. זה ענין פשוט שמואב בהלכות צדקה. ובכלל - נקודת האמת של האדם, האבן הבוחנת למידותיו האמתיות, הוא בהנהגתו בתוך ביתו. זהו כלל נכון בכל העניינים, ובפרט במצות החסד, שאם אדם אינו מתנהג בחסד וברחמים עם בני ביתו, בזה הוא מגלה שכל חסדו הוא שקר וכזב. ודווקא עם בן הזוג שלו יותר מעם ילדיו, כי הרבה אנשים מתנהגים טוב עם ילדיהם אבל עם בן הזוג לא מיטיבים כראוי, ה' ירחם, שזה כשלעצמו כגם נורא, שזה מראה שהוא לא אוהב את אשתו או היא לא אוהבת את בעלה, רק את ילדיה. וכך כותב רבינו הרב חיים ויטאל זצ"ל, תלמיד אחד מיוחד לאריז"ל זיע"א: ישנם בני אדם הגומלים חסד עם כולם, אולם עם בני ביתם אינם מיטיבים, וחושבים לעצמם, שבבואם לעולם הבא, יתחוו להם שערי גן עדן. אוי להם ואוי לנפשם, כי לא ידעו ולא יבינו שכל מעשי החסד שלהם הבל... לכאורה, מדוע זה כל כך גרוע? סוף כל סוף, האדם הזה עשה חסד עם הבריות. הוא ממש עזר להם בפועל, והם מודים לו ומברכים אותו בכל יום ויום. ובוודאי בשמים הם

לאורם נלך
 היולולא דצדיקיא

ר' יעקב בן ר' מאיר
 רבנו תם
 ד' תמוז

ברמרו ולבית מדרשו בשמפניה נדדו תלמידים ממרחקים ובמספרים שלא נודעו קודם לכן באירופה. בשבוע למקומם, מוקסמים לגמרי מהנביעה התורנית החדשה של ר"ת, הביאו עמם למקום מוצאם דרך חדשה בפירוש התלמוד ובפסיקת ההלכה שהשייפה על המרכזים הלימודיים באירופה כולה.

לצד תופעה זו, בולט גם ההיקף הגדול של קשרים שבכתב בין ר"ת ובין חכמים הרבה שהיו סזורים בקצוות אירופה - מרגשנבורג שבמזרח, דרך איטליה בדרום ועד לפרובנס ואנגליה. קשרי שאלות-תשובות בפרסיה גיאוגרפית דומה ובסדר גדול כזה, אינם מוכרים על אדמת אירופה עד לימיו של ר"ת, וכמדומה שאף לאחרי קשה למוצאם. למעמד מיוחד זה זכה כבר בזרנו, והוא התפרסם לאחד מגדולי המוראה שלאורו הלכו כל גדולי הדור, ודבריו נחשבו, בייחוד בצרפת, כדברי מלאך האלוקים, וכולם היו כפופים להוראותיו. באחד מכתבי תלמידיו שנשלחו אליו, כתוב: "רבינו הגדול, רבינו הקדוש, כי מבלעדך לא ירים איש את ידיו ורגליו בכל הארץ... מלכים בך ימלוכו ולא יעשו גדולה או קטנה עד התגלע הסוד אליך".

במאמר זה עמדנו במקצת שבמקצת ובתמצית שבתמצית על כמה היבטים בדמותו ותורתו של אחד מענקי הדורות ומאורי התורה שבכל הזמנים, רבינו תם זכותו תגן עליו

רבינו יעקב תם, או כפי שהוא התפרסם בקרב עם ישראל בשמו "רבינו תם". היה אחד ראש לבעלי התוספות הצרפתים בזמן ורשאון להם בחשיבות. הוא שהציב את גבולות השיטה ושרטט את צורתה.

רבי יעקב בן רבי מאיר נולד כפי הנראה סמוך לשנת תת"ס (1100). נכדו של רש"י הקדוש, הוא למד תורה מפי אביו רבי מאיר ומפי אחיו הרשב"ם, והגיע להוראה עוד בחיי אביו. רעייתו, מרת מרים, הייתה אחותו של רבי שמשון הזקן מפלייזא

ר' אפרים בר' יעקב מבווא, בן דורו ותלמידו של ר"ת, מספר את המעשה הבא שארע עם רבינו תם בעת מסעי הצלב השני: "ביום טוב שני של שבועות נאספו הטועים מארץ צרפת אל רמרו, ובאו בבית רבינו יעקב שיחיה ולקחו כל אשר לו בביתו וקרעו ס"ת בפניו ולקחוהו והוליכוהו אל השדה ודברו אתו משפטים על דתו ויתנכלו להמיתו וכצעו אותו חמשה פצעים בראשו, כי אמרו גדולו של ישראל לכן נקחה מנך נקמת תלמי ונפצעה בך כאשר פצעתם באלהינו ה' פצעים..."

בעקבות הפגיעות זו של ר"ת בידי המושלהב עקר ר"ת מרמרו לטרווייש.

ה"תוספות" שכתב על התלמוד הן היסוד הראשון לכל קובצי התוספות. רבינו תם שימש ראש ישיבה

בס"ד, ברה"ק

מבצע לשבוע הספר בלבד!!

ערכת התודה

מבית היוצר של הרב שלום ארוש שליט"א

לכל בעיה ולכל צרה יש פיתרון וישועה
 הספרים שיביאו לך ניסים גדולים!!
 עכשיו במבצע!

הערכה כוללת: 2 ספרים, 2 דיסקים, 2 חוברות
 1 חוברת התודות שלי - במחיר מיוחד!!

להזמנות: 052-2240696
 אתם עוד תודו לנו הרבה...

קדושה. ענווה. אמת

אותי. כל מה שעושה ה' הכול לטובה!
זה בדיוק מה שהרגיש יוני לאחר החיך הגדול שקיבל משמיים:

כמה טוב שהמלווה שכח את הבטחתו והפקיד את הצ'ק! כמה טוב שנגמר לי הדלק! כמה טוב שהבנק חסם לי את הכרטיסים! כמה טוב שלא היה לי כסף מזומן! כמה טוב שנתקעתי במקום הנידח הזה! כמה טוב שאמרת תודה על הכול!

מכרידים בין העולמות

הסיפור קרה באמת, רק השם שונה. חבר טוב של בעל המעשה שהגיע לארץ לביקור סיפר לי את המעשה כמו ששמע מבעל המעשה בעצמו. והסיפור הזה מחדד מסר חשוב מאוד.

מה שקרה ליוני זה טוב או רע? התשובה היא שיש כאן חלוקה ברורה מאוד: יש שכל ויש אמונה. אלה שני עולמות שונים לחלוטין. בשכל: זה רע! להיתקע בלי דלק ולהיקלע למצבים לא נעימים זה לא טוב. אבל באמונה: זה טוב! יש ה' בעולם והוא טוב ומטיב ועושה תמיד רק טוב. איך ולמה וכמה? זה לא מובן בשכל בכלל, כי אנחנו מדברים מתוך עולם של אמונה, עולם שבו השכל והבנה לא מדברים ולא נחשבים, רק האמונה מדברת.

המשימה: אמונה

אם היינו מבינים את האמונה בשכל - היא כבר לא הייתה אמונה. מה הניסיון הגדול שבשבילו באנו לעולם? להאמין בה'! ואמונה פירושה להאמין בה' נגד השכל וגם בהיפך מהשכל.

השכל אומר רע? אתה צודק, אתה מובן טוב, אבל אתה צריך להאמין, ולהאמין זה לא אומר לחפש איך זה טוב או לנסות להבין איך זה טוב. לא! אי אפשר להבין וזו לא העבודה שלך להבין. המשימה שלך היא להאמין, כלומר: לא להתייחס לחיים שלך במשקפיים של השכל, לצאת מהעולם של השכל, או כמו שאומרים "לזרוק את השכל" - ולעלות ולהיכנס לתוך העולם המתוק והנפלא של האמונה, עולם שבו מדברים בשפה אחרת במושגים אחרים, עולם מאיר שבו הכול טוב והכול גם מתהפך לטובה.

תשובה אחת לכל השאלות

וזה הסבר לכל השאלות ששואלים על התודה: איך אני אגיד תודה כשקורה כך וכך? מה, גם האסון הזה זה טוב?! אבל התשובה היא שיש חלוקה פשוטה וברורה בין השכל לאמונה. כל המושג רע קיים רק בשכל, ובשכל אתה צודק, זה רע. אבל כל הדרך של התודה והאמונה שהכול לטובה - זה תחום שונה שאין בו שכל והבנה. נכון שלפעמים גם אזכים להבין מרחוק אפס קצה מהטוב הזה, אבל ההבנה - זו לא המטרה, ולא המשימה שלנו. המשימה שלנו להאמין נגד השכל ונגד ההבנה.

ומו יותר מחדד את המסר הזה מרעיון הפרה האדומה: זאת חוקת התורה. בתורה יש שכל אלוני גדול ועמוק, אבל היסוד של הכול זה האמונה. והאמונה היא גם כשאין שום הבנה ושום שכל. למה? ככה! זאת החוקה והדרך של כל התורה כולה, שבמקום שבו השכל עוצר, האמונה ממשיכה וממשיכה ומאירה את החיים.

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב לוונשטיין שכיון שהוא אומר דרשות וזקוק לסיפורים, הוא מעוניין לדעת האם מותר לספר לציבור סיפורים שלא קרו אבל הם יחזקו את הציבור. רבי מיכל-יהודה הזדעזע ופסק בקול נחרץ: אסור עם שקר לא מחזקים ציבור.

שאלו הרב לוונשטיין: ואת הסיפור עם הרכבת, אפשר יהיה לספר לציבור כדי לחזקם בשמירת העיניים? ורבי מיכל-יהודה זצ"ל ענה: "כן".

ללמדך שאף על פי שמר רבי מיכל-יהודה על עיניו במסירות נפש גדולה בפועל וללא מליצות, לא רצה לפרסם זאת ברבים, ולהודיע בשער בת רבים כמה מסר נפשו על הדבר.

הבה נשמע את סוף הסיפור כפי שסיפר לאחר פרק-זמן נוסף רבי שלמה לוונשטיין שליט"א:

"נכנסתי בערב חג ה פ ס ח לבית הרב, והושטתי לו הגדה של פסח עם פירושים שנערכו מדרשותיי בסוף השנים, רבי מיכל-יהודה נהנה מאוד והילל ושיבח בפומא כל אדם שרק יכול.

בחוה"מ פסח נכנסתי אליו שוב לצורך מסוים, ושוב שיבח רבי מיכל-יהודה את ההגדה והודה לי על המתנה בהנאה גדולה. לאחר כמה דקות של קילוס, שאלני רבי מיכל-יהודה: איני מובין, מדוע הכנסת לבסוף את הסיפור ההוא [הסיפור עם הרכבת], והלא אמרת לי שהוא איננו נכון?

באתי במבוכה גדולה, לפני כן הוא אישר לי לספר זאת לאחר ששמע כמה זה יחזק את הציבור. מאידך כיוון שהוא פסק שאסור לחזק ציבור עם דברי שקר, משמע שהסיפור חייב להיות נכון. אבל עכשיו תגובתו הפוכה, לא ידעתי מה לומר...

לאחר מספר רגעים לחש רבי מיכל-יהודה בשקט: "זה לא קרה ברכבת, זה היה תוך כדי נסיעה בעגלה שנסעה לוואלוז'ין!..."

כשהיה רבי מיכל יהודה לפקוביץ' (יום פטירתו כ"ו בסיון) בן 13, למד בישיבה המפורסמת: וואלוז'ין. אחד מתלמידיו שערך לימים ענין מחקר על תולדות חייו של הרב, וסיכם כל שנה משנות חייו הגדושות במעש, נתקל בקשיים כשהגיע לשנה מסוימת באזור גיל שלוש-עשרה. השנה כביכול לא נמצאה בזיכרונם של חבריו או שכנים שהכירו את המשפחה, אף לא אחד ידע לומר היכן היה הרב באותה שנה.

משנאש מהידידים, פנה התלמיד לאמו של רבי מיכל-יהודה ושאלה מה קרה באותו הזמן, וכך סיפרה האם: באחד הימים קיבלתי טלגרמה דחופה מהישיבה: "הבן, מיכל יהודה, חולה מאוד. נא לבוא לסעדו", היא כמובן נבהלה מאוד ובעגלה הראשונה יצאה מאזור מגוריה לוואלוז'ין. משהגיעה לבית שבו התאכסן בנה נדהמה לראותו שוכב כשכולו חבוס

קשאחד מכזה אותך, ואתה מקבל בשמחה, על-ידי-זה תזכה לכבוד והתנשאות בשמחה. [התנשאות י']

מכף רגל ועד ראש, "מה קרה?" ה' ס ת ה להלץ מפיו ה ס ב ר ל ס ק ר ה המוזה, אך הוא ענה: "נפלת".

ה א מ א ה ר' ה ה ש מ ש ה ו לא בסדר מ ת ר ה ש כאן ושאלה שוב שוב, עד שהנער נכנע וסיפר: " נ ס ע ת' ל י ש' ב ה

ברכבת ונפלה אלי גויה צעירה שניסתה לפתות אותי להסתכל עליה.

לאחר שעברתי מספר מקומות ובכל פעם היא עברה אחריי, החלטתי שצריך לצאת מהרכבת ללא דיחוי, מאחר והמקום האידיאלי היחיד לכך - היה החלון, קפצתי מהרכבת תוך כדי נסיעה ונחבלתי קשות".

כדאי לשמוע את אשר התרחש בהקשר לכך לאחר למעלה מיובל שנים:

סיפר הרה"ג שלמה לוונשטיין שליט"א, שלאחר ששמע את הסיפור, נכנס לביתו של הרב ושאלו האם הסיפור הנ"ל נכון.

ורבי מיכל-יהודה ענה לו שלא. לאחר מכן טען

בס"ד **שידוכים** למגזר הדתי חרדי בהמלצת והכוונת הרב שלום ארוש שליט"א

דיסקרטיות מובטחת **שלומית** 052-3627526 **פאולות**

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

התפללתי על קבר שמואל הנביא ונושעתי
מעל הטבע, הבטחתי לפרסם

כנינים חסידות ברסלב

שאל פעם אָהד מְגוֹדְלֵי הַרְבֵּנִים אֶת רַבֵּי אֲפָרָיִם ז"ל בְּעַל סֵפֶר עֲנֵג שֶׁבֶת, בְּפִרְשׁוֹ הַדְּבָרִים הַתְּבוּבִים בְּסִפְרֵי רַבְנֵי מְגוֹלֵל מְעֻלְהֵינּוּ וְשִׁבְחֵי שְׁלֹשָׁבַח רַבְנֵי אֶת עֲצֻמוֹ כֹּל כָּף. עֲנֵה לִּי בְּצָחוּת: הֲרֵי נִפְסַק בְּהַלְכָה שְׁתַּלְמִיד חָכֵם הֵבֵא לְקִקּוּם שְׂאִין מִכִּירִין אוֹתוֹ צָרִיף לְפָרְסָם אֶת עֲצֻמוֹ, כֵּן הַדְּבָר לְעֵינֵי רַבְנֵי ז"ל, שֶׁכָּאֵן בְּעוֹלָם הִזָּה שְׂאִין מִכִּירִים אֲמִתִּיּוֹת מְעֻלְתוֹ שֶׁל רַבְנֵי, כְּשׁוֹם כֵּן נִהְגָּה בְּהַלְכָה וּפְרָסָם אֶת עֲצֻמוֹ, וְכִי שִׁידַע מְעֻלְת אֲמוּנַת חָכְמִים וְחִיּוּבָה שְׁפֹחֵיבִים אָנוּ לְהֶאֱמִין בָּהֶם יֶאֱמִין בּו. (שיש"ק ה - שעה)

אוֹמְרִים בְּעוֹלָם בְּצָחוּת: מַה בֵּין פֶּרֶק "אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ" לְבֵין הַפֶּרֶק "אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דָרְךָ"? הַתְּשׁוּבָה הַיָּא: שְׁפֶרֶק "אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ" קְסִיִּים בְּפֶסֶק "תְּהִלַּת ה' יְדַבֵּר פִּי וְכוּ", וְאִילוֹ פֶּרֶק "אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דָרְךָ" קְסִיִּים בְּפֶסֶק "תְּעִיִּיתִי כְּשֶׁלֶּה אוֹבֵד". כִּי זֶה הַחֲלֻק בֵּין זֶה הַשְּׂרָי בְּבֵיתוֹ לְבֵין זֶה הַפְּסֻלְט לְבִדְרָכִים. (שם ה - תיב)

נִשְׁלַב בְּכַעַס אוּ בְּדַבָּר אַחֵר, כִּי אֲדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָסֵא, וְאִפִּילוּ יִהְיֶה זֶה חֲסִיד שְׁבַחֲסִידִים, וְכִמוֹ שְׁאוֹמֵר הַרְבֵּי מַבְרִיִּסָּה, שֶׁהָעוֹלָם טוֹעִים לְחַשׁוֹב שֶׁהַצְּדִיק אֵינוֹ טוֹעֵה, וְשֶׁאִם הוּא טוֹעֵה הוּא אֵינוֹ צְדִיק. וְכֵן אָמַר רַבֵּי נַחֲמָן (שִׁיחַ שְׂרַפִּי קוֹדֶשׁ), שֶׁהָעוֹלָם חוֹשְׁבִים שֶׁצְּדִיק לֹא יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת עוֹוֹל, וְאֵין אֹמֵר שֶׁצְּדִיק כֵּן יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת עוֹוֹל וְהוּא עֲדִין יִהְיֶה צְדִיק.

טַעֲנַת הַרַמְבַּם, כְּמוֹ תְּמִיד, מוֹגִיבָה בְּדַבְרֵי ז"ל, וְהוּא אֹמֵר מְבֻרָךְ בְּמִדְרַשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה י"ט) "אָמַר מוֹשֶׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רִיבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵין הַקְּפִדְתִּי וְלֹכֵן לֹא אֶכְנַס לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֶהְרֵן מִהַ חֲטָא? הֲרֵי בְּפִירוּשׁ, שֶׁרַבְתִּינוּ ז"ל מְכַרְשִׁים כִּי הֲטָאוּ שֶׁל מוֹשֶׁה הִיָּה הַכַּעַס. וְכֵן הוּא בְּסִפְרֵי (פֶּרֶשׁת מוֹטוֹת) ר' אֶלְעָזָר אֹמֵר, בְּג' מְקוֹמוֹת בֵּא מוֹשֶׁה רַבֵּינוּ לְכַלֵּל כַּעַס וְהַאֲחָד מֵהֶם הוּא בְּפֶרֶשׁתֵּנוּ. וְעוֹד (וִיקְרָא י') "וַיִּקְרָא עַל אֶלְעָזָר וְעַל אֶתְנָדָר בְּנֵי אֶהְרֵן", (בְּמִדְבָר לֹא) "וַיִּקְרָא מוֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַהֵלֵל". וְכֵן אֹמֵר הַמַּהְרַ"ל (גְּבוּרוֹת ה' פֶּרֶק ז) שֶׁלֹּא רַק הָאֲמִירָה "שְׁמַעֲנוּ נָא הַפְּרָיִם" הִיָּתָה בְּכַעַס, אֲלֵא אִף מַה שֶׁהִכָּה בְּצוּר הִיָּה בְּדֶרֶךְ כַּעַס. וְכִמְהַנְהִיגוֹת הַכּוֹעֶסֶת שֶׁל מוֹשֶׁה הִיָּה נִרְאָה כְּאִילוֹ אֵין זֶה רַצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, וְבַכֵּךְ נִגְרַע מִקִּדּוּשׁ שֶׁם שְׁמַיִם.

וְאִם כֵּךְ עֵלְתָה לְגוֹדֵל הַנְּבִיאִים, אֲשֶׁר לֹא הִיָּה וְלֹא יִהְיֶה כְּמוֹהוֹ בְּנִבּוּאָה, זֶה יוֹכֵל לְקַרְוֹת לְכָל אָדָם, לֹכֵן צָרִיךְ לְשׁוֹמֵר עֲצֻמוֹ מֵאֵד מוֹמִידַת הַכַּעַס. וְכֵן צָרִיךְ לְשׁוֹמֵר עֲצֻמוֹ מִלְּהַפּוֹךְ אֶת הַצְּדִיקִים לְמוֹשְׁלָמִים, כִּי אִם עִם יִשְׂרָאֵל הִיוּ לֹקְחִים אֶת חַשְׁבוֹנוֹ שִׁיתְּכֵן וְמוֹשֶׁה יִכַּעַס מְעַצְמוֹ, לֹא הִיוּ מְקִישִׁים מִמְּעֻשֵׁי לְמַחֲשַׁבַּת הַבּוֹרָא וְלֹא הִיָּה נִעֲשֶׂה חִלּוּל הַשֵּׁם.

וְהַכֵּלֵל הוּא שֶׁהַשְּׁלֻמוֹת הִיָּה רַק לְהַשֵּׁי, כִּי אִם מוֹשֶׁה רַבְנֵי שֶׁהוּא מְבַחֵר מִכּוֹן הָאֲנוּשִׁי, וְכִמוֹ שְׁאוֹמֵר הַרַמְבַּם (הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה ט) שֶׁגַּם מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחִי יִהְיֶה רַק קְרוֹב לְמוֹשֶׁה בְּנִבּוּאָה נִשְׁלַב בְּכַעַס, לֹא יִשְׁלַב בְּעֵינֵיךְ אִם תִּרְאֶה אֶחָד מִהַצְּדִיקִים, יִהְיֶה כִּי שִׁיָּהּ

כַּעַס זֶה דָּבָר נוֹרָא, לֹא מוֹשֶׁה אִיזָה כַּעַס, גַּם אִם הוּא הַכַּעַס הַמוֹצֵדֵק בְּיוֹתֵר, הַמְּחִיר שְׁאֵדָם מְשַׁלֵּם עֲלָיו הוּא נוֹרָא, וְלַפְעָמַיִם הַמְּחִיר הוּא לֹא רַק בְּהַרְגָּשָׁה, לַפְעָמַיִם יֵשׁ תְּשׁוּלוּמִים שֶׁל מוֹשֶׁה, כֹּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָתוֹ וְלִפִּי עֵינָיו, מוֹשֶׁה רַבְנֵי שִׁילֵם בַּכֵּךְ שֶׁלֹּא נִכְנַס לְאַרְצָה יִשְׂרָאֵל! כֵּךְ לְפִי הַרַמְבַּם שֶׁמְסַבֵּיר (שְׁמוֹנֵה פֶּרֶקִים) שֶׁחֲטָאוּ שֶׁל מוֹשֶׁה בְּמִי מוֹרִיבָה הִיָּה הַכַּעַס, שְׁלוֹשׁ מִיָּלִים שְׁאֵמֵר "שְׁמַעֲנוּ נָא הַפְּרָיִם" עָלוּ לוֹ בְּזָה שֶׁלֹּא נִכְנַס לְאַרְצָה חֲדָה. וְדִקְדַק עֲלָיו הַשֵּׁי" שִׁיָּהּ אָדָם כְּמוֹהוֹ כוֹעֵס לְפָנֵי עֵדֵת יִשְׂרָאֵל בְּמִקּוּם שְׂאִין רַאיוֹ בּו הַכַּעַס, כִּי הִיָּה זֶה לְפִי מְדַרְגָתוֹ הַנּוֹעֵלָה שֶׁל מוֹשֶׁה, חִלּוּל הַשֵּׁם, מְכַפֵּי מְשַׁתְּנוּעוּתוֹ וּמְדַבְרֵיו כּוֹלֵם לְמוֹדוֹ, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר חז"ל עַל הַפֶּסֶק "וְהִבְיָטוּ אֶהְרֵי מוֹשֶׁה", שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּכִלִים וְבוֹחֲנִים בְּכָל שְׁנִיָּה הַנְּהַגוּתוֹ, וְהִיוּ רֹצִים לְהִידְחוּת לֹא מוֹתֵר מִחֲשַׁבָּה שֶׁעַל יְדֵי הַהֲלִיכָה בְּדַרְכֵי יַגִּיעוּ אֶל הַטוֹב הַשֵּׁלֵם, כִּי רַאֵוּ בְּמוֹשֶׁה שְׁלֻמוֹת כְּזֹאת, וְעַכְשֵׁי כְּשֶׁנִּרְאָה בּו הַכַּעַס חֲשַׁבוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁאִם מוֹשֶׁה רַבְנֵי כוֹעֵס סִימָן שְׁגָם הַקְּב"ה כוֹעֵס,

וְלֹא מְצִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַרַךְ כַּעַס עֲלֵיהֶם בְּזֶה הָעֵינֵן, אֲלֵא לְהִיפֵךְ, אָמַר לְמוֹשֶׁה כְּמִקְבֵּל אֶת טַעֲנַת הָעַם "קַח אֶת הַפֶּסֶה וְהִקְהֵל אֶת הָעֵדָה, אֲתָה וְאַהֲרֹן אֲחִיךָ, וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסָּלַע לְעֵינֵיכֶם וְיִתֵּן כִּיִּסְיוֹ, וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסָּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעֵינֵיכֶם". הֵם רִצּוּ מַיִם, זֶה הִיָּתָה בְּקִשָּׁה לְגִיטִימִית, וְבִגְלַל כַּעַסוֹ חֲשַׁבוּ הָעַם שֶׁהַקְּב"ה כוֹעֵס עֲלֵיהֶם עַל בְּקִשְׁתָּם זֶה וְתַרְעוּמוֹת הִיָּתָה בְּלִבָּם.

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

מקבץ שאלות שנשאלו בקו ההלכה

וכעת אני רוצה לשתות בירה או קולה,
האם צריך לברך על שאר המשקים, או
שכולם נכטרים בברכת המיץ ענבים?

אף שמיץ ענבים אינו משכר פוסט את שאר המשקים ואין צריך לשוב ולברך עליהם. חזון עובדיה (ט"ו בשבט עמוד ע"ד) ויש מבני אשכנז שנוהגים לברך שהכל על סוכר ולפסוק את שאר המשקים. וזאת הברכה (פרק י"א אות ז').

אני הולך למסור שיעור וישנם אנשים
שבדאי לא בירכו ברכת התורה, האם
יש לברך ברכת התורה קודם לכן?

מובא בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שמרצה ההולך לדרוש בפני ציבור שאינו שומר תורה ומצוות יש לו לברך ברכת התורה עם הציבור לפני שמתחיל לדבר דברי תורה, אמנם מספיק את הברכה האחרונה וא"צ את כל הברכות, ואף שהרב עצמו בירך כנה מכל מקום יכול לברך עימו יחד כדי ללמד את הברכה. אגרות משה (חלק ב' אורח חיים סימן ו).

השבת קודם התפילה מגישים יחד עם
הקפה גם עוגות, האם מותר לטעום
מהעוגות?

אסור לעשות כן משום "לא תאכלו על הדם" שאסור לאדם לאכול קודם התפילה, שלחן ערוך (סימן פ"ט סעיף ג'). אמנם חולה הזקוק לאכול לצורך רפואתו מותר לאכול ואינו צריך קידוש כלל, וכ"מ המחמיר לעשות קידוש קודם התפילה תבוא עליו ברכה וישתה רביעית, ואחר מוסף יחזור ויעשה קידוש פעם נוספת. יביע אומר (חלק ח' אורח חיים סימן לא).

בימות הקיץ בחנויות המיצים הטבעיים
מוכרים ברד, ובאזור מגורי ישנה חנות
המוכרים ברד ממיץ ענבים טבעי (שהם
טוחנים) מה ברכתו?

מיץ ענבים קפוא (ברד) ברכתו שהכל. בית יוסף סימן ר"ב סעיף ב') מנחת יצחק (חלק ח' סימן י"ד) צ"ע אליעזר (חלק ג' סימן ז') ואם בירך בורא פרי הגפן, יצא בדיעבד ואינו צריך לחזור ולברך שהכל. שבט הלוי (חלק ט' סימן ל"ט).

בירכתי על מיץ ענבים בורא פרי הגפן

אדם שחזר לביתו לביל שבת אחר
תפילת ערבית, ורוצה לשתות מים לפני
הקידוש, האם מותר?

אסור לטעום כלום קודם הקידוש ואפי' מים אסור לטעום קודם הקידוש, שלחן ערוך (סימן רע"א סעיף ד') משנה ברורה (שם סעיף קטן י"א), אבל בבין השמשות דהיינו בזמן שבין שקיעת החמה לצאת הכוכבים, יש מקום להקל לשתות מים כאשר אדם צמא מאד. הליכות עולם (חלק ג' עמ' ט').

האם מותר לשתות קפה או תה
בבוקר של שבת לפני התפילה?

הגברים שחייבים בתפילה - מותר להם לשתות כוס תה או קפה קודם התפילה, כיון שאינו מתחייב בקידוש עד לאחר התפילה.

ונשים שאינן מחוייבות בתפילה יש לחלק - שאם היא רגילה להתפלל שחרית יכולה לשתות קודם התפילה, אבל אם אינה רגילה להתפלל שחרית, מתחייבת בקידוש מיד לאחר ברכות השחר ולכן תקדש ואח"כ תשתה. ואם היא חולה קצת, מותר לה לשתות בלי קידוש. הליכות עולם (חלק ג' עמ' כ').

המתארחים בבית מלון, ובבוקר

קו האמונה
לשמוע אמונה כל יום כל היום
02-6444250